

Jüpiter'li Akşamlar

Bu ay gökyüzünün en parlak iki gezegeni Venüs ve Jüpiter akşam gökyüzünü paylaşıyor. Venüs, yılın ilk günlerinden beri Güneş battıktan kısa bir süre sonra batı ufku üzerinde parlıyor. Önümüzdeki günlerde gezegen biraz daha yükselecek ve birkaç ay boyunca akşamları batı ufku süsleyecek. Jüpiter ise tüm gece gökyüzünde olacak.

Jüpiter'i hava karardığında doğu ufku üzerinde görebilirsiniz. Gezegen 22 Şubat'ta Dünya'ya en yakın konumunda olacak ve tüm gece gökyüzünde olacak. Jüpiter, Haziran sonunda Venüs'le buluşacak ve Temmuz ayında Güneş'le iyice yakın görünür konuma gelecek. Yani Haziran'dan sonra gezegeni bir birkaç ay boyunca akşamları göremeyeceğiz.

Jüpiter ve Dünya yörüngelerinde dolanırken yaklaşık 13 ayda bir yakın konuma gelir. Yani sırasıyla Jüpiter-Dünya-Güneş dizilimi olur. Bu durum, çıplak gözle bakanlar için yalnızca gezegeni daha parlak görmek anlamına gelir.

Ama bir dürbün ya da teleskopla baktığımızda gezegen Dünya'ya yakın olduğunda diğer zamanlarda olduğundan daha büyük görünür. Bu da Jüpiter'in atmosferindeki kuşakları, lekeleri ve uydularıyla ilgili olayları daha iyi görebileceğimiz anlamına gelir.

Jüpiter bir gaz devi ve büyük oranda gazdan oluşuyor. Gezegenin erişilebilir bir yüzeyi yok. Gaz yapısı nedeniyle gezegenin bulutları çok hareketli. Bunun nedenlerinden biri de çok büyük olmasına karşın eksen çevresindeki dönüşünü 10 saatten kısa bir sürede tamamlaması. Bu hareketlerin sonucunda oluşmuş bir fırtına sistemi olan Büyük Kırmızı Lekenin genişliği Dünya'nın çapından daha büyük. Jüpiter atmosferi hareketli olsa da fırtınalar yüzyıllarca sürdüğünden gezegenin bulut yapısında genelde çok büyük değişimler gözlenmiyor.

Jüpiter'i çekici kılan en önemli olaylar ise gezegenin uydularıyla ilgili olanlar. Jüpiter'in parlak dört uydusu benzer parlaklıkta görünür. Uyduların birbirlerine ve gezegene göre konumları sürekli değişir. Bu değişim birkaç saat için-

de fark edilebilir. Uydulardan gezegene en yakın olanı Io, gezegenin çevresindeki bir turunu yaklaşık iki günde tamamlar.

Jüpiter sisteminin yörünge düzlemi bakış doğrultumuza hemen hemen paraleldir. Bu nedenle uydular Jüpiter'in bir önünden bir arkasından geçer. Jüpiter'e bir dürbünle ya da teleskopla baktığımızda bu dört uydudan birini ya da birkaçını göremiyorsanız bilin ki Jüpiter'in önünde ya da arkasındadır. Jüpiter'in önünden geçen uyduları amatörlerin kullandığı teleskoplarla görmek zor. Ancak geçişler sırasında, geçişlerin öncesinde ya da sonrasında uyduların Jüpiter'e düşen gölgelerini teleskopla görmek mümkün.

Jüpiter'i gökyüzünde bulmak için hava karardıktan sonra doğuya bakmak yeterli. Gezegen çok parlak yıldızlardan oluşan Kış Üçgeni'nin solunda yer alıyor. Parlaklığı tüm yıldızlarinkinden daha yüksek. Teleskopla gözlem yapmayı düşünüyorsanız, gezegenin gökyüzünde biraz daha yükselmesini bekleyin. Böylece Jüpiter atmosferin olumsuz etkilerinden biraz olsun kurtulmuş olur ve daha iyi görünür.

1 Şubat 22:00
15 Şubat 21:00
28 Şubat 20:00

04 Şubat

Ay ve Jüpiter yakın görünümde

06 Şubat

Ay Dünya'ya en uzak konumunda (406.102 km)

13 Şubat

Satürn ve Ay çok yakın görünümde

17 Şubat

Ay ve Merkür yakın görünümde

19 Şubat

Ay Dünya'ya en yakın konumunda (357.090 km)

21 Şubat

Venüs ve Mars çok yakın görünümde

24 Şubat Merkür en büyük uzanımında

25 Şubat

Ay ve Aldebaran çok yakın görünümde

Şubat'ta Gezegenler ve Ay

Merkür bu ay sabah gökyüzünde. Ayın ilk günleri ufka çok yakın olduğundan gezegeni görmek zor. Ancak gezegen ayın ilk haftasından sonra gündoğumundan önce doğu ufkunda görülebilecek kadar yükslecek. Ayın ortalarından sonra ufkun üzerinde iyice yükselmiş olacak ve gündoğumundan önce yaklaşık yarım saat süreyle görülebilecek.

Venüs akşam gökyüzünde, batıda kolayca görülebilecek kadar yükselmiş durumda. Gezegen ay süresince ufkun üzerinde yükselmeyi sürdürecektir. Parlaklığı sayesinde batı ufkunun açık olduğu bir yerden gezegeni görmek çok kolay.

Mars günbatımından sonra yaklaşık iki saat süreyle batı ufkun üzerinde görülebilecek. Gezegen pek parlak olmasa da sarımsı rengi sayesinde tanınabilir. Mars, ayın ortalarından sonra Venüs'le yakın konumda olacak. 21 ve 22 Şubat'taysa iki gezegen bir-

rine çok yakın konumda olacak. Öyle ki birbirlerine degecek gibi görünecekler.

Jüpiter ayın başında günbatımından yaklaşık bir saat sonra doğuyor. Gezegen gün geçtikçe daha erken doğacak ve 22 Şubat'ta günbatımıyla birlikte doğacak. Yine bu sırada gezegen Dünya'ya en yakın konumunda olacak ve tüm gece gökyüzünde yer alacak.

Satürn geceyarısından 2,5 saat sonra doğudan yükselcek ve sabah hava aydınlanana kadar görülebilecek. Günler ilerledikçe daha erken doğmaya başlayacak olan Satürn ay sonuna doğru geceyarısından bir saat sonra doğu ufkun üzerinde belirilecek.

Ay 4 Şubat'ta dolunay, 12 Şubat'ta sondördün, 19 Şubat'ta yeniay, 25 Şubat'ta ilkdördün hallerinde olacak.

22 Ocak akşamı batı-güneybatı ufku